

2015-10-23

Avdelningen för vård och omsorg
Birgitta Andersson

Motion 74 - Specificera normkritiskt perspektiv

Beslut

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion 74 Specificera normkritiskt perspektiv.

Motionen

Staffan Eklöf (SD), Jönköpings län, har i motion 74 föreslagit **att** Sveriges Kommuner och Landsting stryker skrivningen om att SKL:s utgångspunkt ska vara ett normkritiskt perspektiv.

Styrelsen

Kommunernas verksamhet regleras främst i kommunallagen. Enligt 2 kap. 2 § i denna lag ska kommuner och landsting behandla alla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat. Det innebär att det inte är tillåtet att särbehandla vissa kommunmedlemmar eller grupper av kommunmedlemmar på annat än objektiva grunder. Utgångspunkten för likställighetsprincipen är regeringsformens likhetsprincip (RF 1:9) om allas likhet inför lagen. Diskrimineringslagen reglerar kommunens ansvar för att motverka diskriminering.

På senare år har arbetet i kommuner, landsting och regioner mer och mer fokuserat på de värderingar och normer som skapar ojämställdhet, ojämlikhet och diskriminering. Det är ett angreppssätt som benämns normkritik och som syftar till att synliggöra, problematisera och förändra normer som ligger till grund för diskriminerande strukturer. Angreppssättet innebär att med utgångspunkt i de sju diskrimineringsgrunderna utmana och vända på perspektiven: istället för att till exempel tala om funktionsnedsättning, ifrågasätts den starka funktionalitetsnormen i vårt samhälle, och stället för att tala om etnisk diskriminering, innebär ett normkritiskt angreppssätt att ifrågasätta vithetsnormerna.

I förslaget till nytt inriktningsdokument ska fyra perspektiv genomsyra verksamheten: EU, Jämlikhet, Jämställdhet och Mångfald. Respekten för mänskliga rättigheter, alla människors lika värde, antidiskriminering, lika möjligheter, att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv samt att värdesätta mångfald ska således genomsyra förbundets verksamhet, internt och i stödet till medlemmarna. Att ett normkritiskt perspektiv genomsyrar detta arbete är med hänvisning till både forskning och praktisk erfarenhet från våra medlemmar viktigt för förbundet.

Specificera normkritiskt perspektiv

Sammanfattning

I SKL:s inriktningsdokument står att SKL:s utgångspunkt ska vara ett normkritiskt perspektiv. Formuleringen är otydlig. Syftet är okänt, vad det innebär likaså. Ett inriktningsdokument som kommer att få påverkan på kommunpolitiken måste vara tydligt. Det är viktigt för demokratin. Eftersom jag bedömer att förutsättningar för att förtydliga och specificera på kongressen är små föreslår jag att texten stryks.

Bakgrund

I SKL:s inriktningsdokument står att SKL:s utgångspunkt ska vara ett normkritiskt perspektiv. Formuleringen är otydlig. Det specificeras inte vilka normer som SKL ska ha ett kritiskt förhållningssätt till. Normer finns i alla delar av samhället och omfattar allt möjligt från uppföranderegler till lagstiftning. Det finns ingen möjlighet att författarna menar att SKL ska vara kritiskt till alla normer. Ordet normkritik har på senare tid vanligen använts i vissa sammanhang. Därför kanske någon kan tycka att det är tydligt vad som avses. Men begreppet har använts litet olika och bygger på en teori som utvidgar begreppet successivt till nya områden. Jag tror också att normkritikbegreppet är okänt eller otydligt för många medborgare.

Ett slentrianmässigt förhållningssätt till normkritik gör denna till en norm som lever sitt eget liv och det är just det som har hänt. Normkritik (och förbundna bestämda hållningar och beteenden och krav på vad man får och bör skriva och säga) är i sig själv en av de starkaste normerna inom många kretsar i dagens Sverige, inte minst kulturella och politiska kretsar. Resultatet har blivit att dessa kretsar fokuserar på dem som avviker från normkritiknormen och stigmatiserar dem. Få vågar därför ifrågasätta den nya starka normen. I det här fallet verkar teorin om att normer styr värderingar och utesluter människor stämma. I många andra sammanhang tror jag att värderingar kan styra normer. Jag anser att SKL inte ska bidra till den olyckliga utvecklingen.

Jag anser istället att det är naturligt att granska och analysera de normer som finns. Vissa ska förkastas, några ändras, andra bevaras och ytterligare andra förstärkas. Hur man ska förhålla sig vet man bara efter en grundlig analys av den enskilda normen. Utfallet kommer också att skilja beroende på vilka värderingar man har. Omistliga delar i analysen är att se vilket värde normen kom till för att skydda, alltså varför normen finns, samt vad negativt och positivt den för med sig.

Bedömning

SKL bör ha specificerade målsättningar i inriktningsdokumentet. Det gör att fokus läggs på sakfrågan och att fler nyanser kan göra sig gällande i hanteringen av den. Tydlighet och specificering behövs även för att SKL:s medarbetare ska veta vilken hållning de förväntas ha och för att det ska vara transparent för väljarna, våra uppdragsgivare, vilken position vi tar och vad vi arbetar för. Det senare är förstas

mycket viktigt för väljarnas möjlighet till ansvarsutkrävande och beslutsunderlag. Det är förutsättningar för demokratin.

Det bästa vore om SKL:s kongress skulle kunna specificera skrivningen så att den blir tillräckligt tydlig och utförlig. Först då kan vi delegater veta om vi stöder ansatsen. Eftersom jag bedömer att förutsättningarna är små för en specificering på mötet, föreslår jag att texten stryks.

Yrkande

Jag föreslår att kongressen beslutar

att stryka texten om att SKL:s utgångspunkt ska vara ett normkritiskt perspektiv, på sidan 2 i inriktningsdokumentet.

Staffan Eklöf (SD), ombud för Jönköpings län